

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Код і найменування спеціальності	D7 Торгівля
Тип і назва освітньої програми	освітньо-професійна програма Підприємництво
Курс, семестр	2 курс, 3 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4,0 Загальна кількість годин – 120 год, із яких: <i>денна форма здобуття освіти:</i> лекцій – 16 год., практичних занять – 24 год. <i>заочна форма здобуття освіти:</i> лекцій – 6 год., практичних занять – 4 год. Форма семестрового контролю – залік
Мова (и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій, кафедра економіки та публічного управління
Контактні дані розробника(ів)	 <p> Шупта Ірина Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри Контакти: ауд. 494 (навчальний корпус № 4); e-mail: iryna.shupta@pdau.edu.ua сторінка викладача на сайті ПДАУ: https://www.pdau.edu.ua/people/shupta-iryna-mykolayivna </p>

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Вибіркова фахова навчальна дисципліна
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, що передують її вивченню відповідно структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми: «Філософія», «Історія та культура України».
Компетентності	ЗК 2 Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях. ЗК 12 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. <i>Фахові:</i> СК 3 Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин. СК 6 Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємництва та торгівлі.
Програмні результати навчання	ПРН 6 Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей. ПРН 10 Діяти соціально відповідально на основі етичних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства.

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує формування у здобувачів вищої освіти професійних компетентностей у поєднанні з низкою соціальних навичок, зокрема :

- вміння працювати в команді;
- комунікативні навички (активне слухання, вміння вести діалог, виступати публічно, довести свою думку тощо)
- критичне мислення (здатність аналізувати ситуацію, що склалася, робити корисні висновки та змінювати поведінку відповідно до цього);
- активна позиція та лідерство;
- креативність;
- організованість;
- відповідальність і дисциплінованість.
- розвинений емоційний інтелект (EQ, EI) – здатність людини розуміти як свої емоції, так і емоції оточення, адекватно реагувати на них та керувати ними, емпатійність.

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Підготовка висококваліфікованих фахівців, які здатні здійснювати підприємницьку діяльність у сфері виробництва, логістики та торгівлі аграрною продукцією, через управління, організацію та формування ефективного механізму, від виробництва високоякісної продукції до її успішної реалізації на внутрішніх та зовнішніх ринках, з врахуванням галузевих та регіональних особливостей спроможних діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних принципів, поваги до культурного різноманіття та цінностей громадянського суспільства з дотриманням прав і свобод особистості; демонструвати відповідальність у ставленні до моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства в підприємницькій діяльності.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- Тема 1. Етика бізнесу як навчальна дисципліна.
- Тема 2. Історія та принципи ділового етикету.
- Тема 3. Сутність і структура процесу ділового спілкування.
- Тема 4. Форми ділового спілкування.
- Тема 5. Критика та її етичні аспекти.
- Тема 6. Норми етикету при організації виставок, ярмарків.
- Тема 7. Організація презентацій: норми етикету.
- Тема 8. Привітання, представлення, титулування.
- Тема 9. Ділові прийоми. Візитівка в діловому житті.
- Тема 10. Сувеніри та подарунки в діловій сфері.
- Тема 11. Стиль, манери та імідж бізнесмена.
- Тема 12. Одяг і зовнішній вигляд ділової людини.
- Тема 13. Національні особливості етики бізнесу.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ

- 1) *методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності*: словесні (лекція, пояснення, бесіда), наочні (ілюстрування, демонстрування), практичні (практичні роботи);
- 2) *методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності*: методи формування пізнавальних інтересів (метод використання життєвого досвіду; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації);
- 3) *інноваційні та інтерактивні методи навчання*: інтерактивні методи (дискусії, проектування професійних ситуацій), комп'ютерні та мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій);
- 4) *методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності*: методи усного контролю (опитування, бесіда), методи письмового контролю (самостійна робота).

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів, шкала оцінювання результатів навчання

Забезпечення об'єктивності оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом застосування накопичувальної системи нарахування балів оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожної теми освітнього компоненту впродовж семестру та достовірної фіксації результатів оцінювання у журналі обліку аудиторної навчальної роботи та завершується заліком із занесенням у відомість обліку успішності. Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання наведені у Додатку до силабусу

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

– щодо термінів виконання та перекладання	Здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання LMS Moodle), до яких має бути виконано певне завдання.
– щодо академічної доброчесності	Виконані завдання здобувачами вищої освіти мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. У разі виявлення факту плагіату здобувач вищої освіти отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати його. Списування під час практичних занять заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування. Нормативно-правові акти стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці «Академічна доброчесність» сайту ПДАУ (https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist).
– щодо відвідування занять	Не дозволяються пропуски занять та запізнення з неповажних причин. Здобувачі освіти мають приймати активну участь під час проведення занять, виконувати необхідний мінімум навчальної роботи, що є допуском до підсумкового контролю. В умовах впровадження дистанційної форми навчання за наявності об'єктивних причин (наприклад, лікарняні, індивідуальний графік, знаходження на карантині тощо) та за узгодженням з викладачем, освоєння навчальної дисципліни здобувачами вищої освіти може здійснюватися самостійно, з використанням електронної пошти або системи дистанційного навчання LMS Moodle.
– щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	Здобувачі вищої освіти мають право на перезарахування результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного Положення про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Пропоновані онлайн ресурси наведені в розділі силабусу «Рекомендовані джерела інформації».
– щодо оскарження результатів оцінювання	Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до директора інституту. Порядок оскарження результатів оцінювання здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Дученко М. М., Шевчук О. А. Бізнес-етика: конспект лекцій : навч. посіб. для студ. Спеціальності 051 «Економіка» освітньою програмою «Управління персоналом та економіка праці»; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 56 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/cec80c25-c82f-46ff-8e7c-c924e9585f5d/content>
2. Сушик І.В., Сушик О. Г., Мартинюк Я. М., Вісин В. В. Етика бізнесу: навч. посіб. Луцьк: РВВ Луцький НТУ, 2019. 268 с. URL: <https://salo.li/a69b8e2>
3. Доброчесність та етика в бізнесі: Серія університетських модулів. Модуль 11. Організація Об'єднаних Націй. Відень. 2021. 36 с. URL: <https://salo.li/e60B085>

4. Етика бізнесу : навч.-метод. посіб. для аудиторного та самостійного вивчення дисципліни / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини; уклад.: О. Г. Чирва, Г. М. Чирва. Умань : Візаві, 2021. 115 с. URL: <https://surl.li/zmdryn>

Допоміжні:

1. Атаманчук Н. М. Етика і психологія ділового спілкування : Конспект лекцій. Навчальний посібник для студентів денної та заочної форм підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, магістр. Укл. Н. М. Атаманчук. Полтава : Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2021. 130 с. URL: <https://salo.li/908EE52>

2. Дипломатичний протокол та етикет: навчально-методичний посібник / укладач В. О. Прудько. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 29 с. URL: <http://lib.ndu.edu.ua/dspace/handle/123456789/1611?locale=en>

3. Калениченко Р. А., Коханець А. С., Нежинська О. О. Психологія бізнесу : навч. посіб. Ірпінь : Державний податковий університет, 2023. 270 с. URL: <https://repository.knuba.edu.ua/items/9934c232-bff9-4dfc-8c01-fdd0fa95c176>

4. Малюк Л. П., Варипаєва Л. М. Професійна етика та етикет у готельно-ресторанному бізнесі: навч. посіб. Х. : ХДУХТ, 2016. 146 с. URL: <https://salo.li/b41C4F3>

5. Польова Л.В. Корпоративна культура. Діловий етикет: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ : Фоліант, 2016. 201 с. URL: <https://salo.li/b7a504f>

6. Шупта І.М. Етичні дилеми в професійній діяльності та самоменеджменті публічних службовців в умовах війни: Вісник Херсонського національного технічного університету. Випуск 3 (90). 2024. С. 371-377. URL: https://journals.kntu.kherson.ua/index.php/visnyk_kntu/article/view/741 (DOI: <https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2024.3.47>)

7. Шупта І. М., Тихонова Д.О. Моральні та етичні проблеми в органах місцевого самоврядування: зарубіжний досвід: Менеджмент XXI століття :глобалізаційні виклики : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції, 19 травня 2022 р. Полтава : ПДАУ, 2022. С. 17-18. URL: <https://dspace.pdau.edu.ua/handle/123456789/14559>

Інформаційні ресурси :

1. Бренд роботодавця Українська платформа масових відкритих онлайн курсів Prometheus. URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-plus/hr-brand/> (до теми 11. Стиль, манери та імідж бізнесмена).

2. Етикет: все про етикет, ввічливість, толерантність, правила культурної поведінки, тактовність, норми дотримання етикету, правила та манери поведінки, взаємини в суспільстві. URL: <https://etyket.org.ua/>

3. Кодекс професійної етики: Youtube. URL: https://www.youtube.com/watch?v=7I0KJcK-grI&ab_channel=ALTERRA

4. Корпоративна культура: Українська платформа масових відкритих онлайн курсів Prometheus. URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-plus/hr-corporate-culture/> (до теми 1. Етика бізнесу як навчальна дисципліна)

5. Майстер-клас з Георгієм Монаховим «Ділові прийоми. Європейський досвід»: Youtube URL:https://www.youtube.com/watch?v=GKQURMv8p8A&ab_channel=%D0%A7%D0%B5%D1%80%D0%BD%D1%96%D0%B3%D1%96%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%D0%A2%D0%9F%D0%9F (до теми 9. Ділові прийоми. Візитівка в діловому житті).

6. Сетикет (мережевий етикет, нетикет): Бібліотека університету Ушинського. URL: <https://surl.li/amzwdl> (до теми 4. Форми ділового спілкування).

7. Чи вигідно бізнесу поводитися етично? Youtube. URL: https://www.youtube.com/watch?v=2weTS2EM2TE&ab_channel=CREDO

8. Як впливають культурні особливості та національні традиції країн Європи: Youtube. URL: <https://surl.li/kzwczs> (до теми 13. Національні особливості етики бізнесу).

9. Як ефективно спланувати та провести діалог. Базовий модуль 1: Українська платформа масових відкритих онлайн курсів Prometheus. URL: <http://surl.li/qnhvm>. (до теми 3. Сутність і структура процесу ділового спілкування).

10. Як ефективно спланувати та провести діалог. Модуль 2. Основи організації діалогу: Українська платформа масових відкритих онлайн курсів Prometheus. URL: https://prometheus.org.ua/course/coursev1:OSCE+DIAL101+2020_T1_M2. (до теми 3. Сутність і структура процесу ділового спілкування).

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри економіки та публічного управління, протокол № 11 від 15 грудня 2025 року.

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Денна форма здобуття освіти

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Ведення конспекту лекцій	Виконання завдань на практичних заняттях	Розробка презентації та її захист	Розробка глосарію та його захист	
Тема 1. Етика бізнесу як навчальна дисципліна	3	3			6
Тема 2. Історія та принципи ділового етикету	-	3			6
Тема 3. Сутність і структура процесу ділового спілкування	3	3			6
Тема 4. Форми ділового спілкування	3	3			3
Тема 5. Критика та її етичні аспекти	-	3			3
Тема 6. Норми етикету при організації виставок, ярмарків	3	3			6
Тема 7. Організація презентацій: норми етикету	3	3			6
Тема 8. Привітання, представлення, титулування	-	3			3
Тема 9. Ділові прийоми. Візитівка в діловому житті	3	3			6
Тема 10. Сувеніри та подарунки в діловій сфері	-	3			6
Тема 11. Стиль, манери та імідж бізнесмена	-	3			3
Тема 12. Одяг і зовнішній вигляд ділової людини	3	3			6
Тема 13. Національні особливості етики бізнесу	3	3			6
За будь-яку тему			20		20
За всіма темами				20	20
Разом	24	36	20	20	100

Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно з робочим і навчальним планом – залік.

Заочна форма здобуття освіти

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	виконання завдань на практичних заняттях	розв'язування тестів	контрольна робота	
Тема 1. Етика бізнесу як навчальна дисципліна	10	5		15
Тема 2. Історія та принципи ділового етикету	-			
Тема 3. Сутність і структура процесу ділового спілкування	-	5		5
Тема 4. Форми ділового спілкування	-			
Тема 5. Критика та її етичні аспекти	-	5		5
Тема 6. Норми етикету при	-			

організації виставок, ярмарків	–			
Тема 7. Організація презентацій: норми етикету	–		5	5
Тема 8. Привітання, представлення, титулування	–			
Тема 9. Ділові прийоми. Візитівка в діловому житті	–		5	5
Тема 10. Сувеніри та подарунки в діловій сфері	–			
Тема 11. Стиль, манери та імідж бізнесмена	10		5	15
Тема 12. Одяг і зовнішній вигляд ділової людини	–		5	5
Тема 13. Національні особливості етики бізнесу	–		5	5
Контрольна робота	–		40	40
Всього	20		40	100

Шкала та критерії оцінювання результатів навчання ведення конспекту лекцій

Денна форма здобуття освіти

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	здобувачем вищої освіти виклав матеріал лекції логічно та послідовно; конспект виконано та оформлено охайно, естетично; у конспекті відображено власні питання, зауваження, міркування, висновки здобувача; конспект лекцій систематично та своєчасно було подано на перевірку
2	здобувачем вищої освіти виклав матеріал лекції логічно та послідовно; конспект виконано та оформлено охайно, естетично; конспект лекцій систематично та своєчасно було подано на перевірку. Але окремі питання лекцій розкрито поверхнево; конспект в цілому позбавлений особистих висновків здобувача.
1	здобувач вищої освіти не повністю підготував конспект лекції (менше 50 %); за змістом конспект позбавлений логічності та послідовності викладу матеріалу або конспект носить уривчастий характер; роботу оформлено не належним чином або виконано та подано на перевірку несвоєчасно
0	завдання не виконано (незалежно від присутності чи відсутності на лекції здобувач вищої освіти не конспектував лекційні матеріали), що не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань на практичних заняттях

Денна форма здобуття освіти

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	здобувач вищої освіти ґрунтовно і в повному обсязі виконує всі види завдань на практичних заняттях, демонструє розуміння сутності матеріалу, логічність та самостійність у його викладі; посилається на факти та матеріали, які знайдено та опрацьовано самостійно, додатково до рекомендованих джерел; аргументовано обґрунтовує свою думку. Здобувач демонструє високий рівень формування компетентностей і досягнення результату навчання.
2,5	здобувач вищої освіти ґрунтовно і в повному обсязі виконує всі види завдань на практичних заняттях, демонструє розуміння сутності матеріалу, логічність та самостійність у його викладі. Здобувач демонструє достатній рівень формування компетентностей і досягнення результату навчання.
2	здобувач вищої освіти демонструє знання і розуміння основних положень теми, але викладає матеріал не досить повно, обґрунтовуючи свої висновки,

	користується лише матеріалами лекції або підручника. Здобувач демонструє середній рівень формування компетентностей і досягнення результату навчання.
1,5	здобувач вищої освіти не виявляє знань при виконанні більшої частини завдань; викладає матеріал не повно, поверхнево і непереконливо обґрунтовує свої думки; присутні помилки у письмовому або мовленнєвому оформленні відповіді (недостатнє володіння термінологією); допускається суттєвих помилок або ним виконано, хоча і правильно, менше 50 % завдань. Здобувач демонструє задовільний рівень формування компетентностей і досягнення результату в навчання.
1	здобувач вищої освіти не виявляє знань при виконанні більшої частини завдань; викладає матеріал не повно, поверхнево і непереконливо обґрунтовує свої думки; присутні помилки у письмовому або мовленнєвому оформленні відповіді (недостатнє володіння термінологією). Здобувач демонструє низький рівень формування компетентностей і досягнення результату навчання.
0	завдання не виконано, що не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань на практичних заняттях

Заочна форма здобуття освіти

Кількість балів	Критерії оцінювання
9-10	Відповіді вірні, супроводжувалися практичними прикладами та власними роздумами з теми заняття. Висока активність на занятті. Здобувач демонструє високий рівень формування компетентностей і досягнення результату навчання.
6-8	Відповіді загалом вірні, але містять деякі помилки / простежуються прогалини в теоретичній підготовці здобувача. Здобувач достатньо активний на занятті. Загалом, здобувач демонструє достатній рівень формування компетентностей і досягнення результату навчання.
4-5	Відповіді містять ряд помилок, здобувач не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, йому складно сформулювати комплексне рішення щодо поставленого завдання, або він подекуди не може простежити причиннонаслідковий зв'язок. Здобувач проявляє середню активність та здійснює роботу над помилками. Загалом, здобувач демонструє середній рівень формування компетентностей і досягнення результату навчання.
2-3	Відповіді містять помилки, які є суттєвими, що здебільшого викликані недостатнім опануванням здобувача навчального матеріалу. Слабка активність на занятті, але завдання намагається виконувати. Здобувач здатний зрозуміти помилковість власних суджень чи рішення та їх причини, але готовності проводити роботу над помилками не проявляє. Загалом, здобувач демонструє задовільний рівень формування компетентностей і досягнення результату навчання.
0-1	Відповіді невірні, або містять значні помилки, що здебільшого зводять завдання до того рівня, який важко оцінити. Пасивна поведінка на занятті. Здобувач виконує лише незначний обсяг поставлених перед ним / групою завдань, що не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Шкала та критерії оцінювання розробки презентації та доповіді за презентаційними матеріалами

Денна форма здобуття освіти

Кількість балів	Критерії оцінювання
<i>Підготовка презентації – 10 балів</i>	
9-10	реферат підготовлено згідно вимог (обсяг і зміст відповідають повною мірою); в усіх розділах презентаційного матеріалу, вступі та висновках продемонстровано самостійний аналіз; здобувач вищої освіти використовує самостійно підібрані

	матеріали, що свідчить про глибоке опрацювання теми презентації; оформлення презентації є сучасним, естетичним і креативним. Демонструє високий рівень формування компетентностей та досягнення результату навчання.
6-8	презентація підготовлена, матеріал за обсягом відповідає вимогам, а за змістом – лише частково; розділи матеріалу презентації в основному висвітлено, самостійний аналіз продемонстровано у висновках до презентації; здобувач вищої освіти використовує самостійно підібрані матеріали, але їх частка не перевищує половини від опрацьованого матеріалу. Демонструє достатній рівень формування компетентностей та досягнення результату навчання.
4-5	презентація підготовлена, але матеріал за обсягом і змістом відповідає вимогам лише частково (наприклад, відсутні вступ та висновки); розділи матеріалу в основному висвітлені, але відсутній самостійний аналіз; переважають цитати з підручників та інших рекомендованих джерел, здобувач вищої освіти не використовує самостійно підібрані матеріали. Демонструє середній рівень формування компетентностей та досягнення результату навчання
2-3	презентація підготовлена, але матеріал не систематизований, не достатній за обсягом і змістом. Демонструє задовільний рівень формування компетентностей та досягнення результату навчання
1	презентація підготовлено лише частково (зібрано матеріали; написано лише частину тексту); презентація за темою та змістом не відповідає вимогам. Демонструє низький рівень формування компетентностей та досягнення результату навчання
0	презентація не підготовлена, що не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.
Доповідь з презентаційними матеріалами – 10 балів	
10	доповідь за результатом підготовки презентації відповідає вимогам; здобувач вищої освіти демонструє вільне володіння темою, відповідає на питання аудиторії; під час виступу майже не користується матеріалом презентації (вона доповнює доповідь); продемонстровано високий рівень ораторського мистецтва. Демонструє високий рівень формування компетентностей та досягнення результату навчання.
9	доповідь за результатом підготовки презентації відповідає вимогам; здобувач вищої освіти демонструє вільне володіння темою, в основному відповідає на питання аудиторії, але на окремі питання дати чітку відповідь не може; під час виступу в основному не користується матеріалом презентації(вона доповнює доповідь). Демонструє достатній рівень формування компетентностей та досягнення результату навчання.
7-8	доповідь за результатом підготовки реферату відповідає вимогам; здобувач вищої освіти в основному демонструє вільне володіння темою, частково відповідає на питання аудиторії, але на окремі питання дати чітку відповідь не може; під час виступу користується матеріалом презентації (презентація практично повторює доповідь). Демонструє вище середнього рівень формування компетентностей та досягнення результату навчання.
5-6	доповідь за результатом підготовки реферату відповідає вимогам лише частково; здобувач вищої освіти демонструє вільне володіння тільки окремих складових теми, на питання аудиторії дати чітку відповідь не може; під час доповіді майже відривається від читання тексту презентації. Демонструє середній рівень формування компетентностей та досягнення результату навчання
3-4	доповідь за результатом підготовки презентації тривала менше часу, ніж передбачено, бо у здобувача вищої освіти бракувало необхідних матеріалів або через не належну їх підготовку; питання аудиторії залишилися без відповіді доповідача або питань не виникло через відсутність сформованого виступу. Демонструє задовільний рівень формування компетентностей та досягнення результату навчання
1-2	доповідь за результатом підготовки реферату тривала менше часу, ніж передбачено, бо у здобувача вищої освіти бракувало необхідних матеріалів або через не належну їх підготовку; здобувач вищої освіти не орієнтується у тексті своєї презентації.

	Демонструє низький рівень формування компетентностей та досягнення результату навчання
0	доповідь за результатом підготовки презентації відсутня, що не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.
Загальна кількість балів за формою контролю 20	

Шкала та критерії оцінювання написаного глосарію та його захисту
Денна форма здобуття освіти

Кількість балів	Критерії оцінювання
18-20	Глосарій підготовлено згідно вимог (обсяг і зміст відповідають повною мірою); в поданому матеріалі продемонстровано самостійний аналіз; здобувач вищої освіти використовує самостійно підібрані терміни; захищає їх; оформлення реферату охайне, естетичне. Здобувач вищої освіти демонструє високий рівень формування компетентностей та досягнення результату навчання.
15-17	Глосарій підготовлено, матеріал за обсягом відповідає вимогам, а за змістом – лише частково; матеріал в основному висвітлено, самостійний аналіз продемонстровано; здобувач вищої освіти використовує самостійно підібрані терміни, може їх захистити, проте їх частка не перевищує половини від опрацьованого матеріалу. Здобувач вищої освіти демонструє достатній рівень формування компетентностей та досягнення результату навчання.
12-14	Глосарій підготовлено, але матеріал за обсягом і змістом відповідає вимогам лише частково (наприклад, відсутні вступ та висновки); розділи матеріалу в основному висвітлено, але відсутній самостійний аналіз; переважають терміни з підручників та інших рекомендованих джерел, здобувач вищої освіти не використовує самостійно підібрані матеріали, не може захистити глосарій. Здобувач вищої освіти демонструє середній рівень формування компетентностей та досягнення результату навчання.
10-11	Глосарій підготовлено, але матеріал не систематизований, не достатній за обсягом і змістом. Здобувач вищої освіти демонструє задовільний рівень формування компетентностей та досягнення результату навчання.
1-9	Глосарій підготовлено лише частково (зібрано матеріали; написано лише частину тексту); глосарій за темою та змістом не відповідає вимогам. Здобувач вищої освіти демонструє низький рівень формування компетентностей та досягнення результату навчання.
0	Глосарій не підготовлено, що не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Шкала та критерії оцінювання розв'язування тестів
Заочна форма здобуття освіти

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	Демонструє високий рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання.
3-4	Демонструє достатній рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання.
1-2	Демонструє задовільний рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання.
0-0,5	Демонструє низький рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання.

Шкала та критерії оцінювання виконання контрольної роботи

Заочна форма здобуття освіти

Кількість балів	Якісна оцінка відповідей, виконання завдань
30-40	Завдання виконані повністю вірно та оформлення відповідає вимогам, є практичні приклади та власні роздуми з теми заняття. Здані виконані завдання вчасно. Загалом, здобувач демонструє високий рівень формування компетентностей і досягнення результатів.
20-29	Відповіді на завдання самостійної роботи містять ряд помилок, що характеризують знання здобувача як середні. Присутні помилки в оформленні або невчасна здача завдання. Загалом, здобувач демонструє середній рівень формування компетентностей і досягнення результатів.
1-19	Відповіді невірні, або містять значні помилки, що здебільшого зводять завдання до того рівня, який неможливо оцінити. Присутні помилки в оформленні та / або невчасна здача завдання. Загалом, здобувач демонструє задовільний рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
0	Відповіді невірні, або містять значні помилки, що здебільшого зводять завдання до того рівня, який неможливо оцінити. Завдання виконані неповністю. Присутні помилки в оформленні та / або невчасна здача завдання. Все зазначене не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.